

huic vel illi textu adhibitorum, solum dicens de perfectis-
simis, et maximi momenti textis pertinentibus.

De lini, cannabis, et xilini textorum dealbatione.

Varii variis temporibus fuerint processus ad haec
texta dealbandum, et adhuc sunt pro regionibus,
ubi haec efficitur operatio.

Olim mos erat haec texta saepe lixiviare,
ea postea in prato exponendo, et ea bis seu ter die
irrigando. Processus autem iste hodie admodum
est derelictus, proque eo optata fuit praestantissima
Bertholleana methodus, quae veteris inconvenien-
tia fugiens, minus morosa, minusque materia-
rum dealbationi obnoxiarum soliditati nocet.

Hic processus consistit in aquam aliquot
per dies in textis immergendis, ea saepe lexi-
vando, ea iterum immergendo post singulam le-
xivationem in chlori dissolutiones, ea postea
per acidum sulphuricum dilutum tractando,
et singulam post operationem abluendo. Igitur
videtur, hunc processum generaliter consistere
in iteratis in aquam immersionibus, in lixi-
vias, chlorum, et acida. Primâ operatione vide-
tur contendi quandam fermentationis speciem
constituere, quae colorantis materiae disjunctioni
favet, maximeque cujusdam gommosae substan-
tiae, qua artifices suorum textorum catenas
indunt ad facile contextum operandum. De im-
mersione in lixivias et chlorum nihil adjicie-

mus ei, quod jam diximus, animadvertendum autem est, saepe operationes iterare et alternare eò, quod nova materia reagentium actione constituta adversaretur eorum actionis perseverantiae super interiora colorantis materiae strata. Acidum sulphuricum ferri oxydum, quod posset super texta deponi, Dissolvit.

En summam in quo Bertholleanus processus consistit, si eum, apparatusque ejus modi faciendi proprios minutatim describeremus, nostra Dissertatio eam expositionem capere nequiret.

Bombyx et lana generatim dealbantur ea texta ad acidi sulphurici actionem exponendo, in cellis ad hunc finem apte constructis. Antequam vero proprie dealbentur, larvae et bombycinis texta aliam experiantur operationem, a Gallis Decreusage, cum in bombycine, et Desuintage, cum in lana operatur, vocatam; quae operatio haec texta spoliat extraneis materiis, quae ea naturaliter induunt, et eorum alborem conturbant, flexibilem eorum qualitatem imminunt, et colorantium materialium actioni adversantur, cum haec texta in tingentium officina coloranda sunt.

Multi et varii sunt propositi processus ad bombycinem ab omni extranea substantia spoliandum, ei que alborem, et flexibilem qualitatem conservandum.

Nullus autem ex his utiliter substituere potest veterum, qui praecipue consistit in bombycine mace- randa in calida saponis dissolutione. Alcalina et salia insignissimo quidem modo superbombycinis sandarachas agunt, perfectam eorum dissolutionem operando; procrastinata calidae aquae actio e- tiam eas immittit, seu omnino delet; nihil autem praestantia fert effert, simul flexibilem e- jus qualitatem et alborem servando, ut subita cujusdam saponis calidae dissolutionis actio; Ad compositum gommosas bombycinis, et ungui- rosas lanae materias decomponit, easque in solubilia salia mutat.

Lanae quaedam peculiari substantia e- tiam induitur, quae ejus qualitatem nocet, et efficit, ne aspero in stitu utatur. Haec damno- sa materia quaedam est substantia adiposa et unguinosa valde odorifera, quae probabiliter praecipuam suam originem a cutanea transpiratio- nis animalium humore aufert. Haec substan- tia in aqua dissolvitur praeter quandam adi- posae materiae portionem quae libera est; qua- propter admodum obrium videretur lanas lava- tioni in aqua profluenti subicere; tamen im- perfecta haec methodus est, observatioque ostendit, aliam substituendam, quae consistit in lanas a- liquantulum servando in communi aqua calida, sive in aqua cum urina pertracta mixta. Tran-

Transactis quindecim usque ad viginti momentis,
in proficiente aqua lanae lavantur, et exsiccantur;
sive urina ob ammoniacum in se contentum
hoc optimum producat effectum, quod
nonnullam adiposae materiae ad savonem re-
ducit; seu agat per uream, quae inter ejus
constituentia principia invenitur; quidquid erit,
verum est, hanc methodum esse praestantissi-
mam ad adiposam materiam delendam, quae
lanae induitur. Effectis lanae lavationibus,
omnes, quae albae commercio sunt traden-
dae, sulphurici acidi actioni subjiciuntur; de
agendi hoc reagendi modo satis superque dixi-
mus, cum de ejus fabricatione actum est.

Filorum dealbatio non aliter quam tex-
torum efficitur; solum necesse est processibus mo-
dum adhibere, persperso eo, ea facillime a rea-
gentibus penetrari. Aliquot sunt manipulatio-
nes hujus laborij generis peculiariae, quae prae-
cipue consistunt in cavendo ne fila miscentur,
dispositis in vasa filis in spiram convolutis per
stratum ad stratum, eoque ex his eadem cura
auferendo. Etiam decet, dissolutiones in vasa per
superiorem partem non injici, nam aer inter
fila contentus imbibitioni adversaretur, et com-
pressus liquidi penetrationi resistet, et hoc modo
aliquot fila reagentium actionem fugerent. Igitur
per inferiorem vasorum partem liquidi grada-

234
233

gradatim sunt introducendi. Quod ad coetera,
eadem operationes, eadem reagentia, quae ter-
tis, filis adhibentur.

Hic nostrae Dissertationi finem facie-
mus; praeclarissimos nostrorum Magistros etiam at-
que etiam rogamus, ut ejus errores benevolen-
tiam excusentur, nam in tam vasto rerum
campo in his incidere, facillimum.

Joachimus Augustus Simões de Carvalho, Conimbricæ natus, filius
Joachimi Simões de Carvalho, decimo octavo die Julii, anno millesimo
octingentesimo quadragesimo secundo, sub Praesidio Cl. D. D. Emma-
nuelis Martini Bandeira, Secundi Philosophiae Facultatis Professo-
ris P. O. faciebat.

Joachimus Augustus Simões de Carvalho.
Emmanuel Martinus Bandeira.

